

Зов, студенческой молодежи из разных направлений обучения для распространения правовых и социально-значимых знаний среди школьников.

Предусмотреть возможность, в связи с переходами на дистанционное обучение из-за неблагоприятной эпидемиологической обстановки раздавать школьникам, обучающимся в 1–4 классах, во время дистанционного обучения предоставлять льготное питание на дом в виде «сухого пайка» за счет средств республиканского бюджета. Считаем, что в республиканском и (или) местном бюджетах заложены расходы на питание детей за счет государства, поэтому в данном случае просто изменится форма предоставления данной льготы (гарантии).

Для повышения уровня и качества образования в государственных учреждениях образования предлагаем, «разработать и внедрить в учебный процесс такую единую образовательную дистанционную платформу обучения для детей, обучающихся в 1–11 классах в государственных учреждениях образования, которая будет способствовать непосредственному общению в онлайн режиме и независимому общению учителей с каждым ребенком при любых ситуациях».

1. Национальный план действий по охране прав ребенка на 1995–2000 гг. [Электронный ресурс]: Указ Президента Республики Беларусь от 19 апреля 1995 г. № 150 // Эталон. Беларусь / ООО «Юр-Спектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2021. – утратил силу.

2. О национальном плане действий по улучшению положения детей и охране прав на 2004–2010 гг. [Электронный ресурс]: Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 18 декабря 2003 г. № 1661 // Эталон. Беларусь / ООО «Юр-Спектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2021. – утратил силу.

3. О национальном плане действий по улучшению положения детей и охране прав на 2012–2016 гг. [Электронный ресурс]: Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 12 марта 2012 г. № 218 // Эталон. Беларусь / ООО «Юр-Спектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2021. – утратил силу.

4. О национальном плане действий по улучшению положения детей и охране прав на 2017–2021 гг. [Электронный ресурс]: Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 22 сентября 2017 г. № 710 // Эталон. Беларусь / ООО «Юр-Спектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2021.

ПРАЦА З ПАДРУЧНІКАМ ЯК СРОДАК РАЗВІЦЦЯ ПАЗНАВАЛЬНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ І СТУПЕНІ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ

Сіманюк К.А.,

*студэнтка 3-га курса УА “БрДУ імя А.С. Пушкіна”, г. Брэст, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Канцавая Г.М., канд. філал. навук, дацэнт*

Ключавыя словы. Пазнавальная дзейнасць, тэкст, малодшыя школьнікі, падручнік, пытанне.

Keywords. Cognitive activity, text, primary school students, textbook, question.

Пазнавальная дзейнасць як адзіства пачуццёвага ўспрымання, тэарэтычнага мыслення і практычнай дзейнасці з’яўляецца асновай трывалага засваення ведаў і фарміравання ўмення самастойна атрымліваць веды.

Праца па развіцці пазнавальнай дзейнасці праводзіцца з выкарыстаннем розных сродкаў, якія забяспечваюць глыбокае і трывалае засваенне вучнямі матэрыялу. Адным з такіх сродкаў з’яўляецца сістэматычная і мэтанакіраваная праца з падручнікам.

Мэта даследавання – акрэсліць спецыфіку працы з падручнікам як сродкам развіцця пазнавальнай дзейнасці малодшых школьнікаў

Матэрыял і метады. У якасці матэрыялу для аналізу выкарыстаны падручнікі «Беларуская мова» для 3–4 класаў. Асноўным метадам даследавання з’яўляецца апісальна-аналітычны аналіз.

Вынікі і іх абмеркаванне. Тэарэтычныя звесткі і правілы, якія змешчаны ў падручніках «Беларуская мова», – гэта не толькі матэрыял для запамінання, але і кіраўніцтва да дзейнасці, якая ствараецца сістэмай пытанняў падручніка рознай мэтавай накіраванасці і структуры. У кожнай тэме падручніка пытанні падаюцца ў пэўнай паслядоўнасці, абумоўленай сутнасцю вывучаемай тэмы. Многія пытанні носяць характар вучэбнай задачы, так як для адказу на тое ці іншае пытанне неабходна правесці аналіз, параўнанне,

абагульненне. Пастаноўка адпаведнага вучэбнай задачы пытаньня выступае для вучняў як пачатак сумеснай (ці самастойнай) пошукавай дзейнасці: *Як змяняюцца дзеясловы цяперашняга і будучага часу? Як можна вызначыць асобу і лік дзеяслова? Якая частка слова змяняецца пры змяненні дзеяслова па асобах і ліках? Чым адрозніваюцца дзеясловы I і II спражэння? Як вызначыць спражэнне дзеяслова? Чым адрозніваюцца дзеясловы I і II спражэння? У якой форме дзеясловы I і II спражэння маюць аднолькавыя канчаткі?* [1, с. 118].

Выкарыстанне ў падручніках сукупнасці пытанняў у межах тэмы ўяўляе сабой адно з найбольш эфектыўных праяўленняў развіццёвых магчымасцей падручнікаў «Беларуская мова». Напрыклад, у тэме «Прыметнік» ёсць пытанні, якія дазваляюць вучням у сукупнасці ўявіць як функцыі гэтай часціны мовы, так і яе граматычныя асаблівасці: *Прачытайце тэкст. Ці зразумела з яго, як выглядае божая кароўка? Дапоўніце тэкст патрэбнымі словамі, каб атрымалася апісанне божай кароўкі* [22, с. 78]; *З якім словам у сказе звязаны прыметнік?* [2, с. 79]; *Якую ролю ў маўленні выконваюць прыметнікі, блізкія па значэнні і супрацьлеглыя па значэнні?* [2, с. 80–81]; *Якія канчаткі маюць прыметнікі ў адзіночным ліку і ад чаго гэта залежыць?* [2, с. 82]; *Як даведацца, у якім ліку стаіць прыметнік?* [2, с. 91].

У падручніках пытанні і заданні, якія стымулююць пазнавальную дзейнасць, размяшчаюцца ў пачатку тэмы, у яе заключнай частцы, у пачатку і ў канцы раздзела. Гэта залежыць ад іх прызначэння, мэтавай устаноўкі, якую рашае аўтар падручніка, уключаючы ў яго пазнавальны матэрыял (рубрыкі «Вузялок на памяць», «Праблемнае пытанне», «Правіла», табліцы, схемы, узоры разбору слоў і сказаў, рознага віду памятки).

Калі пытанне прызначана для таго, каб стварыць спрыяльныя ўмовы для самастойнага засваення вучнямі новага паняцця, то яно, зразумела, стаіць у пачатку тэмы і накіроўвае ўвагу на істотныя прыметы гэтага паняцця, яго функцыі ў маўленні: *Прачытайце сказы. Назавіце ў іх аднародныя члены. Як звязаны аднародныя члены ў сказах?* [3, с. 43].

Пытанні ў канцы тэмы часцей за ўсё прызначаны для супастаўлення вывучаемай з’явы з іншай, якая ў нейкіх суадносінах з ёй падобная ці супрацьлеглая, а таксама для абагульнення ў цэлым ведаў у структуры тэмы. Пытанні носяць развіццёвы характар і патрабуюць як аналітычных, так і сінтэтычных уменняў: *У якіх склонах канчаткі прыметнікаў ніякага роду адрозніваюцца ад канчаткаў прыметнікаў мужчынскага роду? У якіх склонах прыметнікі жаночага роду маюць аднолькавыя канчаткі? У якім склоне прыметнікі жаночага роду маюць варыянты канчаткаў? Ад чаго залежыць выбар склонавых канчаткаў прыметнікаў множнага ліку ў вінавальным склоне?* [1, с. 42–43].

На ўроках беларускай мовы ў пачатковых класах значнае месца адводзіцца тэкстам практыкаванняў, у якіх праяўляецца функцыянальная роля вывучаемай моўнай катэгорыі, больш дакладна разумеецца яе своеасаблівасць і прызначэнне.

Тэксты ў падручніках маюць выхаваўча-пазнавальны характар, садзейнічаючы ўдасканалванню ведаў вучняў пра навакольны свет, падтрыманню цікавасці да беларускай мовы. Напрыклад: *Прачытайце назву і пачатак апавядання. Што магло здарыцца з лістком клёна восенню? Прыдумайце па іх працяг апавядання і запішыце тэкст, які ў вас атрымаўся* [4, с. 28].

У падручніках прапануюцца дэфармаваныя тэксты. Вучням неабходна *прачытаць сказы, запісаць іх у патрэбнай паслядоўнасці, каб атрымаўся тэкст* [4, с. 21].

У некаторых практыкаваннях аўтар падручніка прапануе вучням *прачытаць назву тэксту і яго пачатак і скласці працяг апавядання пра падрыхтоўку да Новага года ў сям’і Палінкі і Петрыка* [4, с. 106–107] ці *прачытаць пачатак і канцоўку апавядання і прыдумаць тую частку апавядання, якой не хапае* [4, с. 26].

Змешчаны ў падручніку і тэксты, у якіх парушана паслядоўнасць размяшчэння частак. Аўтар падручніка прапануе вучням *аднавіць яе, выкарыстаўшы прапанаваны план* [4, с. 34–35].

Выкананне вучнямі падобнага тыпу заданняў накіравана на стымуляванне іх мысліцельнай дзейнасці.

Заключэнне. Такім чынам, прыярытэтным у пазнавальнай дзейнасці пры працы з падручнікам з’яўляецца асэнсаванне вучнямі сістэмы пытанняў у структуры тэмы, дакладнасць разумення ўзаемазвязі адказаў на іх, комплексны характар заданняў пры працы з тэкстамі падручнікаў.

1. Свірыдзенка, В. І. Беларуская мова : вучэб. дапам. для 4-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання : у 2 ч. / В. І. Свірыдзенка. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2018. – Ч. 2. – 136 с.
2. Свірыдзенка, В. І. Беларуская мова : вучэб. дапам. для 3-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання : у 2 ч. / В. І. Свірыдзенка. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2017. – Ч. 2. – 144 с.
3. Свірыдзенка, В. І. Беларуская мова : вучэб. дапам. для 4-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання : у 2 ч. / В. І. Свірыдзенка. – Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2018. – Ч. 1. – 144 с.
4. Свірыдзенка, В. І. Беларуская мова : вучэб. дапам. для 3-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання : у 2 ч. / В. І. Свірыдзенка. – Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2017. – Ч. 1. – 144 с.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ ВО ВЗАИМОДЕЙСТВИИ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И СЕМЬИ

Тихомирова Е.В.,

*студентка 5-го курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь
Научный руководитель – Шабашёва И.В., старший преподаватель*

Ключевые слова. Патриотизм, патриотическое воспитание, учреждения дошкольного образования, семья, дошкольники.

Keywords. Patriotism, patriotic education, institutions of preschool education, family, preschoolers.

У каждого народа есть свой «код» национальности, который закладывается на генном уровне и проявляется в облике и нраве человека, его гоноре и т.д. Характерные качества для белорусов – толерантность, трудолюбие, гражданственность, патриотизм, доброта, гостеприимство и т.д. Именно семьёй закладывается этот фундамент, а дошкольное учреждение в этом помогает. Семья – первый скульптор, который формирует патриотические чувства и направления ребёнка, его ум, волю и характер. Свои жизненные установки они получают в семье [1, с.50].

Патриотическое воспитание детей направлено на возрождение традиций и ценностей белорусов, потому что люди, которые знают своё прошлое, считаются надёжной опорой будущего. В связи с этим тема патриотизма актуальна, начиная с дошкольного возраста.

Цель исследования: определение уровня представления детей о своей стране.

Материал и методы. На базе ГУО «Ясли-сад № 26 г. Новополоцка» было организовано исследование: была проведена работа с использованием беседы «Моя Родина» и методики «Закончи предложение». Выборка: 50 человек (из них: 26 девочек, 24 мальчика). Возраст респондентов: 5 лет (22 человека), 6 лет (26 человек), 7 лет (2 человека).

Результаты и их обсуждение. Взаимосотрудничество коллектива ГУО «Ясли-сад № 26 г. Новополоцка» с родителями строится на принципах взаимной партнерской помощи, моральной поддержки, активного присутствия в мероприятиях сада. Поэтому они не только помощники в детском учреждении, но и равноправные участники в формировании личностных качеств у своих детей.

В ГУО «Ясли-сад № 26 г. Новополоцка» взаимодействие осуществляется через привлечение родителей к педагогическому процессу, участие их на занятиях; создание и пополнение предметно развивающей среды в группе по патриотическому воспитанию; для более полного знакомства со спецификой работы групп знакомим родителей с информационно-педагогическими и психологическими материалами. Проводятся выставки детских работ, организуются детско-родительские выставки на патриотическую тематику.

Работа с родителями в данном дошкольном учреждении строится через дифференцированный подход, рассматриваются и анализируются родительские запросы и интересы, учитывается их социальный и религиозный статус.

Педагоги учреждения образования стремятся не ограничиваться только педагогическим просвещением родителей (консультации, беседы, анкетирование и т.д.), а вовлекают их в процесс патриотического воспитания совместного время проведения (участие в праздниках, развлечениях, играх, конкурсах и т.д.). В сотрудничестве с родителями по патриотическому воспитанию детей дошкольного возраста организовывается процесс с использованием разных форм работы.